

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΕΙΣ ΤΑ ΧΩΡΙΑ
ΠΑΥΛΟΥ ΡΩΜ. Θ' 3 ΚΑΙ Ι' 1.

Ὁ Μαρδοχαῖος ἐν τῇ (δευτεροκανονικῇ) προσευχῇ αὐτοῦ, τῇ ἐν τῷ τέλει τοῦ δ' κεφ. τῆς Ἑσθῆρ κατὰ τοὺς Ὁ παρατιθεμένῃ, λέγει πρὸς τοὺς ἄλλοις τὰ ἐξῆς «Σὺ οἶδας Κύριε, ὅτι οὐκ ἐν ὕψει, οὐδὲ ἐν ὑπερηφανίᾳ, οὐδὲ ἐν φιλοδοξίᾳ ἐποίησα τοῦτο, τὸ μὴ προσκυνεῖν τὸν υπερήφανον Ἀμάν. **Ὅτι ἠυδόκουν φιλεῖν πέσματα ποδῶν αὐτοῦ πρὸς σωτηρίαν Ἰσραήλ.** Ἄλλ' ἐποίησα τοῦτο, ἵνα μὴ θῶ δόξαν ἀνθρώπου ὑπεράνω δόξης Θεοῦ». Τοὺς λόγους τούτους τοῦ εὐσεβοῦς ἐκείνου Ἰουδαίου ἤρωος καὶ μάλιστα τοὺς ὑπογεγραμμισμένους νομίζω, ὅτι θὰ ἠδύνατο νὰ ἐνθυμηταί τις ἀναγινώσκων τοὺς ἐν τῇ πρὸς Ρωμ. θ' 3 καὶ ι' 1 λόγους τοῦ Ἀπ. Παύλου. Ἐκεῖ μὲν διαβεβαιοῖ ὁ ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν «Ἡυχόμην ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα, οἵτινες εἰσιν Ἰσραηλίται κλπ.» Ἐνταῦθα δὲ ἀναφωνεῖ «Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ ἡ δέησις ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ ἔστιν εἰς σωτηρίαν».

Μεταξὺ τοῦ α' χωρίου καὶ τῶν εἰρημένων λόγων τοῦ Μαρδοχαίου νομίζω, ὅτι ὑπάρχει ποιά τις **ιδεολογικὴ** ὁμοιότης. Εἶναι ἀληθές, ὅτι ἡ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν ὁμοφύλων αὐτοθυσία τοῦ Ἀπ. Παύλου εἶναι πολλῶ μείζων τῆς τοῦ Μαρδοχαίου καὶ ὅτι ἐκεῖ μὲν πρόκειται περὶ τῆς πνευματικῆς ἐκείνων σωτηρίας, ἐνταῦθα δὲ περὶ τῆς σωτηρίας τῆς ζωῆς αὐτῶν. Δὲν ἦτο δ' ὅμως μικρὰ καὶ ἡ αὐτοθυσία τοῦ Μαρδοχαίου, ἀνδρὸς Ἰσραηλίτου, μέλους τοῦ περιουσίῳ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, προθύμου νὰ ταπεινωθῇ μέχρι τηλικούτου βαθμοῦ ἐνώπιον ἀνδρὸς ὄχι μόνον ἐχθροῦ, ἀλλὰ καὶ λογιζομένου ὡς ἀνόμου ὑπὸ πάσης εὐσεβοῦς Ἰσραηλιτικῆς συνειδήσεως.

Μεταξὺ δὲ τοῦ β' χωρίου καὶ τῶν λόγων ἐκείνων τῶν Μαρδοχαίου νομίζω, ὅτι ὑφίσταται **λεκτικὴ** τις ὁμοιότης. Πρῶτ. τὸ «ἡ μὲν **εὐδοκία** τῆς ἐμῆς καρδίας» πρὸς τὸ «**ἠυδόκουν**» καὶ τὸ «**ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ ἔστιν εἰς σωτηρίαν**» πρὸς τὸ «ἠυδ. φιλ. πελμ **..πρὸς σωτηρίαν Ἰσραὴλ**». Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις ἄξιον παρατηρήσεως, ὅτι ἐν τε τῷ β' χωρίῳ τοῦ Παύλου καὶ ἐν τοῖς εἰρημένοις λόγοις τοῦ Μαρδοχαίου πρόκειται περὶ προσευχῆς πρὸς τὸν Θεόν, ἐν δὲ τῷ α' χωρίῳ ἀπλῶς περὶ «εὐχῆς».

Ἐπὶ τῇ βίσει τῶν ὁμοιοτήτων τούτων νομίζω, ὅτι δὲν θὰ ἦτο ὑπερβολὴ ἂν διετεινέτο τις, ὅτι οἱ λόγοι τοῦ Μαρδοχαίου οὐ μόνον ἀποτελοῦσι παράλληλον χωρίον πρὸς τὰνωτέρω νημιμονευθέντα χωρία τοῦ Παύλου, ἀλλὰ καὶ δὲν θὰ ἦσαν ἄγνωστοι εἰς αὐτόν. Ἄλλως τε διὰ πολλῶν τεκμηρίων διαπιστοῦται, ὅτι ὁ ἀπόστολος οὗτος δὲν παρατίθεται μὲν χωρία ἐκ τῶν λεγομένων δευτεροκανονικῶν, τοῦτο δ' ὅμως δὲν σημαίνει ὅτι τὰ βιβλία ταῦτα ἦσαν αὐτῷ πάντῃ ἄγνωστα. Τοῦναντίον δὲ πρὸς τὰ βιβλία ταῦτα, ἱκανὴν ἀσκήσαντά ἐπ' αὐτὸν ἐπίδροσιν, ἐλέγχεται οἰκείως ἔχων ὁ ἡμέτερος ἀπόστολος¹.

Π. Ι. ΜΠΡΑΤΣΙΩΤΗΣ

1. Ὅρα ἡμέτερον μελέτην «Ὁ Ἀπ. Παῦλος καὶ ἡ μετάφρασις τῶν Ὁ» ἐν «Θεολογία» 1925 σελ. 213—216.